

สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัย
ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

เกื้อกูล มานวกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องสภาพการดำเนินงานตาม
กระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เสนอโดย นางเกื้อกุล มานวกุล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 23 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา)

..... กรรมการ
(ดร.สมบูรณ์ นนท์สกุล)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ สุขเคหา ดร.สมบูรณ์ นนท์สกุล
ชื่อนักศึกษา	เกื้อกุล มานวกุล
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 2) เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา วิชาเอกที่จบการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 259 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one - way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาครู ด้านการวางแผนการพัฒนาครู ด้านการดำเนินการตามแผนการพัฒนาครู ด้านการประเมินผลการพัฒนาครู ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการประเมินผลการพัฒนาครู มีการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามวิชาเอก ที่จบการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการกำหนด ความจำเป็นในการพัฒนาครู และด้านการวางแผนการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ ด้านการดำเนินการตามแผนการพัฒนาครู และ ด้านการประเมินผลการพัฒนาครู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title	Operational Condition in the Developmental Process of Pre-School Teachers implemented by School Administrators and Teachers under Nakhon Sawan Educational Service Area Office 3
Thesis Advisors	Asst. Prof. Dr. Sanae Sukkeha Dr. Somboon Nonsakul
Name	Kuakul Manawakul
Concentration	Educational Administration
Academic Year	2008

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) examine the operational condition in the developmental process of pre-school teachers implemented by school administrators and teachers under Nakhon Sawan Educational Service Area Office 3, and 2) compare the operational condition in the developmental process of pre-school teachers implemented by school administrators and teachers under Nakhon Sawan Educational Service Area Office 3 when the samples were classified by performance status, education level, major, work experience, and school size. The research samples consisted of 259 people who are school administrators and teachers under Nakhon-Sawan Educational Service Area Office 3. The samples were selected using the stratified random sampling technique. The research instrument was a set of questionnaire with a reliability of 0.94. All data were analyzed using: mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and the Scheffe multiple comparison technique.

The research findings were as follows:

1. according to the operational condition in the developmental process of pre-school teachers implemented by school administrators and teachers under Nakhon-Sawan Educational Service Area Office 3, four aspects were considered: determining the needs of development, planning, action plan implementation, and evaluation. Overall, the aspects were rated at a high level. The implementation was at the highest and the evaluation was at the lowest.

2. according to the comparison of the operational condition in the developmental process of pre-school teachers implemented by school administrators and teachers under Nakhon Sawan Educational Service Area Office 3, when the

samples were classified by working status, there were a statistically significant difference at the level of .05. When the samples were classified by education level, there was a statistically significant difference at the level of .05. When the samples were classified by major, there was a statistically significant difference at the level of .05. When the samples were classified by work experiences, there was no statistically significant difference. When the samples were classified by school size, there was no statistically significant difference in the aspects of determining needs of development and planning. However, there were statistically significant difference at the level of .05 in the aspects of action plan implementation and evaluation.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนารูปแบบของ
ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ฉบับนี้
สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สมบูรณ์ แนทสกุล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ตลอดจนคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และ
ให้ข้อคิดเห็นในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร
ดร.สุรพี อาคมคง นายสุทธิพงษ์ สถิตย์น้อย และนายพรชัย ยิ้มพงษ์ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ
ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาของแบบสอบถาม ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็น
ประโยชน์อย่างมากในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัย
เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุน
และเป็นกำลังใจตลอดมา สำหรับประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่อง
ตอบแทนพระคุณแต่บิดามารดา และครูอาจารย์ทุกท่าน

เกื้อกูล มานวกุล

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การจัดการศึกษาปฐมวัย.....	10
ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	10
หลักการและรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	10
องค์ประกอบในการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	15
บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย.....	17
การพัฒนาคู่มือ.....	19
ความหมายของการพัฒนาคู่มือ.....	20
ความสำคัญของการพัฒนาคู่มือ.....	22
ความมุ่งหมายของการพัฒนาคู่มือ.....	25
แนวคิดการพัฒนาคู่มือ.....	27
กระบวนการพัฒนาคู่มือปฐมวัยตามแนวคิดของแคสเดทเตอร์.....	30
การกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาคู่มือ.....	30
การวางแผนการพัฒนาคู่มือ.....	40
การดำเนินการตามแผนการพัฒนาคู่มือ.....	44
การประเมินผลการพัฒนาคู่มือ.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
งานวิจัยภายในประเทศ.....	54
งานวิจัยต่างประเทศ.....	56

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	60
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	61
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	83
สมมติฐานในการวิจัย.....	83
วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	101
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	108
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือ.....	110
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (try out) เครื่องมือในการวิจัย.....	116
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	118

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....

หน้า
120

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน	60
ตาราง 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาครู.....	70
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการวางแผนการพัฒนาครู.....	71
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการดำเนินการตามแผนการพัฒนาครู.....	72
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการประเมินผลการพัฒนาครู.....	73
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ใน 4 ด้าน และภาพรวมทั้ง 4 ด้าน.....	75
ตาราง 8 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน.....	75
ตาราง 9 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	76

ตาราง 10	การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัย ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามวิชาเอกที่จบการศึกษา.....	77
ตาราง 11	ทดสอบความแตกต่างรายคู่ สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการ พัฒนา ครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามวิชาเอกที่จบการศึกษา.....	78
ตาราง 12	การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัย ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	80
ตาราง 13	การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัย ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	81
ตาราง 14	ทดสอบความแตกต่างรายคู่ สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการ พัฒนา ครูปฐมวัยของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	82

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพ 1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพ 2	การพัฒนาบุคลากรของแอสเดทเตอร์.....	34

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี